

# **UNITATE ÎN DIVERSITATE. TRADIȚII ȘI PRACTICI EDUCAȚIONALE INCLUZIVE LA ANTEPREȘCOLARI – EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ**

Educatoare Oaida Cristina-Simona

Grădinița cu Program Prelungit „Playful Learning”, Cluj-Napoca

Educația incluzivă reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale sistemului educațional contemporan, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, încă de la cele mai fragede vârste. În cazul antepreșcolarilor, incluziunea presupune crearea unui mediu sigur, afectiv și stimulativ, adaptat nevoilor de dezvoltare ale fiecărui copil. Într-o societate caracterizată prin diversitate culturală, socială și individuală, școala are rolul esențial de a promova unitatea prin valorificarea diferențelor.

Conceptul de „unitate în diversitate” reflectă ideea conform căreia diversitatea nu trebuie percepută ca o barieră, ci ca o resursă valoroasă pentru învățare. În mediul educațional, aceasta presupune adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile fiecărui elev, crearea unui climat pozitiv și stimulativ, precum și promovarea respectului reciproc.

Tradițiile educaționale din România au pus întotdeauna accent pe formarea caracterului și pe transmiterea valorilor culturale. În prezent, aceste tradiții pot fi integrate în practici incluzive moderne, care să răspundă cerințelor actuale. De exemplu, activitățile extracurriculare bazate pe tradiții locale pot deveni contexte excelente pentru integrarea elevilor proveniți din medii diferite.

Un exemplu de bună practică în lucrul cu antepreșcolarii îl reprezintă organizarea de activități senzoriale și ludice cu tematică interculturală, în cadrul cărora copiii pot descoperi elemente simple specifice diferitelor culturi: muzică, culori, obiecte tradiționale sau povești ilustrate. Aceste activități contribuie la dezvoltarea empatiei, la reducerea prejudecăților și la consolidarea relațiilor dintre elevi. De asemenea, utilizarea jocului ca metodă principală de învățare, alături de activități interactive și exploratorii, facilitează integrarea tuturor copiilor în procesul educațional. La această vârstă, jocurile de rol simple, activitățile muzicale și mișcarea contribuie semnificativ la dezvoltarea socială. Prin aceste metode, fiecare elev are oportunitatea de a contribui în funcție de propriile abilități, ceea ce duce la creșterea stimei de sine și a motivației pentru învățare.

Un alt exemplu relevant este adaptarea activităților la nevoile copiilor cu cerințe educaționale speciale sau ritmuri diferite de dezvoltare. Profesorul poate utiliza fișe diferențiate, materiale vizuale, suport digital sau activități practice, astfel încât fiecare elev să poată înțelege și asimila conținuturile propuse.

Colaborarea cu familia și comunitatea reprezintă un factor esențial în promovarea educației incluzive, mai ales în etapa antepreșcolară, când relația copil–familie–educator este fundamentală. Implicarea părinților în activități școlare, organizarea de evenimente comune și parteneriatele cu instituții locale contribuie la crearea unui mediu educațional deschis și prietenos.

În cadrul activităților desfășurate cu antepreșcolarii, am implementat proiectul „Diversitatea ne unește”, care a avut ca obiectiv principal familiarizarea copiilor cu diversitatea și dezvoltarea comportamentelor de acceptare. Elevii au participat la activități variate, precum realizarea de colaje tematice, prezentări despre tradiții locale și jocuri de cooperare. Rezultatele au evidențiat o îmbunătățire semnificativă a relațiilor dintre elevi și o creștere a implicării acestora în activități.

Un alt aspect important îl reprezintă utilizarea resurselor vizuale și audio adaptate vârstei, precum povești ilustrate, cântece și materiale video scurte, în sprijinul educației incluzive. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele digitale pot facilita accesul la informație și pot sprijini învățarea personalizată. De exemplu, utilizarea prezentărilor multimedia sau a materialelor video poate face lecțiile mai atractive și mai ușor de înțeles pentru elevi.

Evaluarea copiilor antepreșcolari într-un context incluziv trebuie să fie realizată prin observare sistematică și prin analiza progresului individual. Este important ca profesorul să utilizeze metode variate de evaluare: observația sistematică, portofoliul, autoevaluarea sau evaluarea prin proiecte. Aceste metode permit evidențierea progresului individual și nu doar a performanței standardizate.

În concluzie, educația incluzivă bazată pe principiul unității în diversitate contribuie la formarea unor indivizi toleranți, empatici și responsabili. Prin valorificarea tradițiilor și implementarea unor practici educaționale moderne, școala poate deveni un spațiu al egalității de șanse și al dezvoltării armonioase pentru toți elevii.

Extinzând perspectiva asupra educației incluzive, este important să subliniem rolul climatului emoțional din clasă. Un mediu sigur, bazat pe încredere și acceptare, permite elevilor să se exprime liber și să participe activ la procesul educațional. Profesorul devine astfel un facilitator al învățării, care sprijină fiecare elev în funcție de nevoile sale.

Un exemplu concret de activitate incluzivă este utilizarea „cercului de dimineață”, unde elevii își pot exprima emoțiile, pot discuta despre experiențele personale și pot învăța să asculte activ. Această practică dezvoltă competențe socio-emoționale esențiale și contribuie la consolidarea relațiilor interpersonale.

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale presupune colaborarea cu specialiști, precum profesorii de sprijin sau consilierii școlari. Adaptarea strategiilor didactice și utilizarea unor metode multisenzoriale facilitează învățarea și participarea activă a tuturor elevilor. De asemenea, diferențierea sarcinilor de lucru reprezintă o strategie eficientă în educația incluzivă. Profesorul poate propune activități cu grade diferite de dificultate, astfel încât fiecare elev să poată lucra la nivelul său de dezvoltare. Această abordare contribuie la reducerea frustrării și la creșterea motivației.

Un alt exemplu de bună practică este organizarea „zilelor tematice”, dedicate diversității culturale. Elevii pot participa la activități precum expoziții, scenete sau prezentări, în care sunt valorificate tradițiile și obiceiurile diferitelor comunități. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea respectului pentru diversitate. În contextul actual, utilizarea tehnologiei digitale devine din ce în ce mai importantă. Platformele educaționale permit accesul la resurse variate și adaptate, iar instrumentele interactive sprijină implicarea elevilor. De exemplu, utilizarea aplicațiilor educaționale poate transforma lecțiile într-o experiență atractivă și accesibilă.

Profesorul are un rol esențial în promovarea incluziunii, fiind responsabil de crearea unui mediu educațional echitabil. Prin atitudine, limbaj și metode didactice, acesta poate influența semnificativ modul în care elevii percep diversitatea.

În final, educația incluzivă nu reprezintă doar o cerință a sistemului educațional, ci o necesitate a societății moderne. Prin promovarea unității în diversitate, școala contribuie la formarea unor cetățeni activi, responsabili și deschiși către ceilalți.

## **Bibliografie:**

1. Ministerul Educației – Ghiduri de educație incluzivă
2. UNESCO – Educație pentru toți
3. Literatură de specialitate în domeniul pedagogiei incluzive

